

Kiusaamiseen puuttumisen malli Luhangan koulussa 2024 -

Yleisesti koulukiusaamisella tarkoitetaan sitä, että oppilas joutuu *toistuvasti* yhden tai useamman muun oppilaan loukkaamisen, vahingoittamisen ja/tai syrjimisestä kohteeksi pystymättä puolustautumaan tai vaikuttamaan saamaansa kohteluun. Kiusaaminen voi olla hetkellistä, toistuvaa tai pitkään jatkuvaa, alistavaa fyysistä tai henkistä väkivaltaa. Se voi olla esimerkiksi tönimistä, lyömistä, haukkumista ja pilkkaamista, yksin jättämistä, ilkeitä puheita takanapäin tai mitä tahansa sellaista toimintaa, jolla pyritään vahingoittamaan tai loukkaamaan toista. Se merkitsee usein myös uhrin eristämistä luokassa, ryhmässä tai sosiaalisessa mediassa.

Sopimaton ja huono käytös on erotettava kiusaamisesta. Huonotapainen käyttäytyminen vähentää toisten viihtyvyyttä. Siihen kuuluu välinpitämättömyys itseä ja toisia, omia ja toisen tavaroita sekä yhteistä ympäristöä kohtaan. Huonosti käyttäytyvä oppilas kiroilee, huutaa, sotkee, särkee, sylkee, varastaa, nimittelee, uhkailee, laiminlyö tehtäviään ja velvollisuuksiaan, ei pidä lupauksiaan, rikkoo yhteisiä sääntöjä ja sopimuksia jne. Kiusaamisen tavoin myös huono käytös vie koulusta työn ilon ja heikentää yhteishenkeä ja on siksi tuomittavaa.

Koulussamme kaikille tehdään selväksi, että kiusaamista, häirintää tai väkivaltaa ei hyväksytä. Kouluyhteisössä sovitaan selkeät säännöt ja kirjatut toimintatavat kiusaamistilanteita varten. Jokaisen koulun henkilökuntaan kuuluvan velvollisuus on puuttua välittömästi kaikkiin havaitsemiinsa kiusaamis-, häirintä- ja väkivaltatilanteisiin. Jokainen hoitaa tilanteen itse loppuun asti ja tiedottaa mahdollisimman pikaisesti asiasta luokan opettajaa. Koulussamme järjestetään tehokas välituntivalvonta, joka tukee turvallisuuskulttuurin kehittymistä. Lisäksi kartoitamme jatkossa kyselyjen avulla kiusaamisen esiintymistä, jotta tilanteisiin voidaan puuttua mahdollisimman varhain.

Toimintaohjeita huoltajille ja oppilaille

Oppilaan huoltajat:

- Kysele säännöllisesti koulukuulumisia ja kannusta lastasi kertomaan asioistaan
- Jos kiusaamistilanteita ilmenee, kannusta lasta kertomaan asiasta koulussa. Ota itse yhteyttä kouluun, vaikka lapsi kieltäisikin.
- Jos lapsesi on kiusaava osapuoli, tee selväksi, että et hyväksy minkäänlaista kiusaamista. Kerro asiasta myös opettajalle.

Oppilas:

- Kiusaamistilanteessa sano päättäväisesti ja tarkasti mistä et pidä: "Lopeta!" tai "Jätä minut rauhaan, koska en pidä siitä, että sinä..."
- Lähde pois kiusaajan luota.
- Kerro aikuiselle, jos sinua kiusataan tai näet kiusaamista.
- Ole kiusatulle kaveri. Älä jätä yksin.

Toimintamalli kiusaamistilanteissa

1. Ennaltaehkäisy

- Koko kouluyhteisö puuttuu kiusaamiseen matalalla kynnyksellä ja yhteisesti sovittujen käytänteiden mukaisesti.
 - ohjataan oppilaita jatkuvasti hyvään käytökseen, erilaisuuden hyväksymiseen ja vastuuntuntoon arkipäivän tilanteissa
 - edistetään oppilaiden yhteistyö- ja kaveritaitoja
 - ehkäistään yksinäisyyttä
 - luokissa panostetaan tutustumiseen, ryhmäytymiseen sekä turvallisen ja kannustavan ilmapiirin luomiseen
 - oppilaille opetetaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja, turvataitoja sekä muita hyvinvointitaitoja osana koulun toimintaa
 - järjestetään kummioppilastoimintaa
 - käydään läpi kiusaamisen seuraukset ja rangaistukset etukäteen

2. Seulonta ja selvittely

- Onko kyse kiusaamisesta?
 - Pidetään keskustelu yksilöllisesti kiusatun oppilaan kanssa.
 - Pidetään keskustelu kiusaamiseen osallistuneiden oppilaiden kanssa yksilöllisesti tai yhteisesti opettajan harkinnan mukaan.
 - Anna kaikkien osapuolten kertoa tapahtumat vuorollaan.
 - Kysy, kuka mielestään toimi väärin ja miten.
 - Kysy, miksi henkilöt toimivat väärin.
 - Kysy, miltä eri osapuolten mielestä kiusaaminen tuntuu.
 - Kysy, miten tilanne olisi voitu välttää ja miten olisi pitänyt toimia.
 - Kysy, mitä seuraavaksi pitäisi tehdä, anna oppilaiden ideoida ratkaisumalleja.

3. Seuraukset

- Kiusaaja myöntää tekonsa, ymmärtää sen seuraukset ja pyytää anteeksi kiusatulta. Lisäksi tekijä lupaa olla tekemättä enää vastaavaa.
- Puhelu tai viesti Vilman kautta asianosaisten oppilaiden huoltajille saman päivän aikana. Tarvittaessa kutsutaan huoltajat palaveriin koululle.
- Kiusaajille merkitään räikeä sääntörikkomus -merkintä Vilmaan.
- Jälki-istunto kasvatuskeskustelulla (30min). Jälki-istunnosta ilmoitetaan huoltajalle ja sovitaan päivä jälki-istuntoa varten.
- Tarvittaessa kutsutaan luokan vanhemmat koolle.

4. Seuranta

- Luokanopettaja tekee seurantasuunnitelman
 - Tavoitteena keskustella asianosaisten kanssa säännöllisesti ja riittävän kauan ja varmistaa kiusaamisen loppuminen.
- Jatkotoimet ja tarvittavat muut tukitoimet arvioidaan ja sovitaan yksilöllisesti yhteistyössä oppilashuollon kanssa.

5. Jos kiusaaminen jatkuu edellä mainituista toimenpiteistä huolimatta

- Luokan opettaja ottaa yhteyttä koulukuraattoriin ja/tai oppilashuoltoryhmään, jossa moniammatillisesti pohditaan asiaan ratkaisua
- Jos kiusaamistilanteen epäillään täyttävän rikoksen tunnusmerkit, luokan opettaja ja/tai rehtori on matalalla kynnyksellä yhteydessä poliisiin. Tarvittaessa koulu tekee lastensuojeluilmoituksen tai lastensuojelu- ja rikosilmoituksen.

Huom! Luokan opettaja kirjaa aina koulukiusaamisen käsittelyn, siitä aiheutuneet toimenpiteet ja seurannan tarkasti muistiin. Myös tilanteista, joissa huoltaja ja koulun edustajat tapaavat, tehdään opiskeluhuoltokertomus, joka säilytetään opiskeluhuollon asiakirjojen yhteydessä.

